

ชื่อเรื่องวิทยานิพนธ์	ความต้องการและรูปแบบการจัดบริการคลินิกผู้สูงอายุคุณภาพ จังหวัดเชียงราย
ผู้ประพันธ์	ณัฐรี สุภาวงศ์
หลักสูตร	สาธารณสุขศาสตรมหาบัณฑิต (การจัดการสุขภาพชายแดน)
อาจารย์ที่ปรึกษา	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พิลาสินี วงษ์หนูช
อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พิษณุรักษ์ กันทวิ

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาโดยใช้รูปแบบวิธีวิจัยแบบผสมผสาน โดยเป็นการเก็บข้อมูลวิจัยเชิงคุณภาพและปริมาณในเวลาเดียวกัน วัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความต้องการของผู้บริหาร ผู้ให้บริการ และผู้ใช้บริการ ต่อการจัดบริการสุขภาพคลินิกผู้สูงอายุคุณภาพ รวมถึงศึกษาขั้นตอนและรูปแบบการจัดบริการสุขภาพคลินิกผู้สูงอายุคุณภาพที่ผ่านเกณฑ์มาตรฐานสามารถจัดบริการ กลุ่มตัวอย่างในการศึกษาแบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่ (1) ผู้บริหารสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดเชียงราย ผู้บริหารโรงพยาบาลชุมชน จำนวน 5 คน (2) กลุ่มบุคลากรทางการแพทย์สาธารณสุขที่เกี่ยวข้องกับคลินิกผู้สูงอายุ จำนวน 20 คน (3) ผู้สูงอายุที่ใช้บริการในคลินิกผู้สูงอายุ จังหวัดเชียงราย จำนวน 312 คน เก็บข้อมูลโดยใช้การสัมภาษณ์เชิงลึก การสนทนากลุ่ม และแบบสอบถาม การวิเคราะห์ข้อมูลคุณภาพโดยการวิเคราะห์หาแก่นของเรื่อง ข้อมูลเชิงปริมาณใช้สถิติเชิงพรรณนาเพื่อนำมาอธิบายคุณลักษณะของกลุ่มตัวอย่าง จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการศึกษาพบว่า ผู้สูงอายุความต้องการ ระดับมากใน 6 องค์ประกอบ คือ ด้านการบริการสุขภาพ กำลังคนด้านสุขภาพ การเข้าถึงยาและเวชภัณฑ์ที่จำเป็น ด้านการเงินการคลังสาธารณสุข ภาวะผู้นำและธรรมาภิบาล ระบบสุขภาพชุมชน และองค์ประกอบด้านระบบสารสนเทศด้านสุขภาพ มีความต้องการปานกลาง โดยความต้องการของผู้สูงอายุ การลดเวลารอคอยในการรักษา มีหมอเฉพาะทาง มีการดำเนินกิจกรรมการแลกเปลี่ยนความรู้ระหว่างรพพบแพทย์ มีเทคโนโลยีอำนวยความสะดวกที่ใช่ง่ายมีการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับคลินิกผู้สูงอายุ ความหวังในเครือข่ายทั้งภาคประชาชนและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นช่วยสนับสนุนช่วยเหลือระบบการดูแลผู้สูงอายุทั้งด้านงบประมาณและกิจกรรม

ความต้องการของกลุ่มผู้บริหารและเจ้าหน้าที่บุคลากรทางสาธารณสุข ในด้านองค์ประกอบ การบริการสุขภาพ มีระดับความต้องการมากที่สุด องค์ประกอบด้าน กำลังคนด้านสุขภาพ ระบบสารสนเทศด้านสุขภาพ การเข้าถึงยาและเวชภัณฑ์ที่จำเป็น ภาวะผู้นำและธรรมาภิบาล ระบบสุขภาพชุมชน มีระดับความต้องการมาก และด้านองค์ประกอบด้าน การเงินการคลังสาธารณสุข มีระดับ

ความต้องการปานกลาง โดยความต้องการของผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ ต้องการการจัดบริการสุขภาพ
ลดระยะเวลารอคอย ต้องการอัตรากำลังวิชาชีพแพทย์ พยาบาลวิชาชีพ ต้องการระบบสารสนเทศใน
การจัดการฐานข้อมูลเพื่อใช้ในการวิเคราะห์นโยบายและจัดทำแผนงานโครงการ

ขั้นตอนและรูปแบบการจัดบริการคลินิกผู้สูงอายุจังหวัดเชียงราย มุ่งเน้นให้โรงพยาบาล
ทุกระดับมีคลินิกผู้สูงอายุที่เป็นมิตร Age friendly hospital (AFH) เป็นคลินิกผู้สูงอายุที่มีแนวทาง
ชัดเจน ปรับปรุงสภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อการเข้าถึงระบบบริการ เพื่อดูแลสุขภาพผู้สูงอายุที่มีความ
ซับซ้อน โดยในสถานพยาบาลทุกระดับเน้นรูปแบบการจัดการแบบเบ็ดเสร็จ ณ จุดเดียว ไร้รอยต่อ
มีความต่อเนื่องเชื่อมโยงทั้งด้านการบริการ กำลังคน ระบบสารสนเทศ การเงินการคลัง การจัดสรรยา
และเวชภัณฑ์ที่จำเป็น และภาคีเครือข่ายระบบสุขภาพชุมชน โดยมีภาวะผู้นำและธรรมาภิบาลใน
ระบบสุขภาพทุกระดับเป็นกลไกการขับเคลื่อน

คำสำคัญ: คลินิกผู้สูงอายุ, ความต้องการ, หกเสาหลักบวกหนึ่งของระบบสุขภาพ, ระบบสุขภาพ,
วิจัยแบบผสม

Thesis Title	The Needs and Quality of Elderly Care Clinic Service Model, Chiang Rai Province
Author	Nattaree Supawong
Degree	Master of Public Health (Border Health Management)
Advisor	Assistant Professor Pilasinee Wongnuch, Ph. D.
Co-Advisor	Assistant Professor Phitsanuruk Kanthawee, Ph. D.

ABSTRACT

A concurrent mixed method research design was conducted to study the expectations and needs of policy administrators, healthcare providers, and elderly people toward the quality of elderly care clinic service, as well as to study the steps and model of quality health services in the elderly clinic providing that pass the national standard criteria. The participants in the study were divided into three groups: (1) five policy administrators of the Chiang Rai Provincial Public Health Office and directors from community hospitals, (2) 20 healthcare providers who were involved in the elderly clinic, and (3) 312 elderly people who attended in the elderly clinic, Chiang Rai Province. In-depth interviews were used to collect data, as well as focus group discussions and questionnaires. Qualitative data were analyzed by thematic analysis. Descriptive statistics were used to describe the characteristics of the sample group, including frequency, percentage, mean and standard deviation. The study found that elderly people have high needs in six components: service delivery, health workforce, access to essential medicines, finance leadership/Governance and community health systems. The needs for health information systems was at a medium level. The needs of the elderly included waiting time improvement, specialist, activities during waiting time, convenient technology, and public relations about the elderly clinic. Collaboration and engagement in financing and health promotion activities were needed from public and local administrative organizations. The needs of policy administrators and healthcare providers have the highest level in health workforce and high levels of needs in five components: service delivery, health

information systems, access to essential medicines, leadership/governance and community health systems. The need for financing was at a medium level. The needs of policy administrators and healthcare providers included improving waiting time, specialists, professional nurses, as well as health information systems for served database management, policies recommendation, and intervention plans.

The steps and quality of the elderly clinic service model in Chiang Rai Province emphasize age-friendly hospitals (AFH) for caring the elderly and their complex health issues. The One-stop service, seamless and continuous were crucial roles of every level of the elderly clinic in service delivery, health information systems, access to essential medicines, financing, health workforce, community health system through the mechanism of leadership/governance in all levels.

Keywords: Elderly Clinic, Needs, Six Building Blocks Plus One, Health System, Mix Methods Research

